

[Indenrigsministeren]

af ønsket om, at der i den kommunale verden skal nedsættes forebyggelsesråd i de enkelte kommuner. Jeg synes, vi skal være glade for, at der er så mange kommuner, et halvt hundrede, der selv har taget initiativ til det, og at der i mange amter er igangsat et virke. Jeg synes, det er vigtigere, at vi tilskynder til, at man går videre ad den vej, frem for at man ved lidt mere firkantede løsninger måske i virkeligheden får noget, der ser ud af en hel masse, men hvor virkningen er mere begrænset.

Jeg tror ikke, jeg behøver at føje mere til her ud over at erklære mig positiv over for, at vi naturligvis under det udvalgsarbejde, som jeg forudser der bliver om forslaget, kan gå videre og vurdere, om den konstruktion, som her er foreslået, og den sammensætning og den formulering, som her er valgt, opfylder de krav, man rimeligt kan stille. Det var ikke mindst fru Dagmar Mørk Jensen, som var inde på, at hun gerne ville vurdere lidt yderligere på disse ting i udvalget, og hertil er jeg selvsagt parat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v.

Af indenrigsministeren (Enggaard).
(Fremsat 14/1 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Med det lovforslag, vi behandler her, opfylder indenrigsministeren den forpligtelse, han har efter det tidligere vedtagne beslutningsforslag.

Lovforslaget bærer ikke præg af ret meget velvilje, og indenrigsministeren lægger da heller ikke skjul på, at forslaget bliver fremsat imod hans vilje.

Det er uforståeligt, at netop indenrigsministeren har en så løs holdning til et så alvorligt problem. Tobaksrygning er så langt det største sundhedsproblem, vi har i dette land. Det ved vi ikke mindst fra oplysninger, der kommer fra ministerens eget ministerium. Jeg vil gerne citere fra publikationen »Danskerne Sundhed«, som blev udgivet af Indenrigsministeriet og Sundhedsstyrelsen i 1985, hvor der på side 55 står:

»Hvis man gør sig det tankeeksperiment, at en befolkning ophørte med tobaksrygning« – og her er det først og fremmest cigaretrygning, der sigtes til – »ville det ikke være urimeligt at forvente følgende sundhedsmæssige gevinster: en reduktion af den samlede cancerdødelighed med ca. 1/3, herunder forebyggelse af 80–90 pct. af lungekræfttilfældene. Også andre kræftformer, især kræft i mund, svælg og blære, ville mindske betydeligt i antal. Der ville blive meget mindre kronisk bronchitis og tidlig åreforkalkning i benene, og dødeligheden af hjerteblodprop ville skønmæssigt gå ned med 25 pct.«

Dette bygger som sagt på et tankeeksperiment, men man kan ud fra disse tal få et indtryk af de sundhedsmæssige konsekvenser af tobaksrygning. På den baggrund er det uforståeligt, at indenrigsministeren lægger så lidt interesse for dagen.

Jeg vil gerne understrege, at forslaget ikke er mere restriktivt, end at enhver ryger burde kunne leve med det. Forslaget er i virkeligheden meget lidt restriktivt og tager i høj grad hensyn til, at de folk, der ønsker at ryge, kan gøre det. Jeg tror ikke, at der i dag er nogen, der finder det særlig restriktivt, at man f.eks. ikke kan ryge i HT-busser, uanset hvor langt man skal køre. Det accepterer også de fleste rygere.

Med hensyn til mærkning af cigaretpakninger finder vi, at det, der er foreslået her, er det mindste, der bør gøres. Vi så gerne advarslerne i endnu skrappere form, som vi har set det i de eksempler, vi har fået fra andre lande.

[Taanquist]

Jeg forstår stadig væk ikke, hvorfor vi ikke her i landet kan leve med et forbud imod cigaretreklamer. I andre lande, også vore nabolande, eksisterer et sådant forbud som en helt naturlig ting, som de åbenbart både kan få gennemført og administrere. På baggrund af den sundhedsfare, der er forbundet med tobaksrygning, er det helt urimeligt, at man gennem annoncer kan tilskynde folk til at ryge endnu mere.

Lis Aaltonen (KF):

Jeg vil indledningsvis sige, at den konservative folketingsgruppe ikke har en fælles holdning til dette lovforslag. Der er delte meninger i gruppen, endog meget delte meninger. Den konservative gruppe vil ved lovforslagets endelige vedtagelse, i den udformning, det har i dag, markere forskellige synspunkter ved selve afstemningen, hvor nogle vil stemme for, andre imod, og nogle vil tilkendegive, at de hverken stemmer for eller imod.

Som ikkeryger står jeg uforstående over for, at det skal være nødvendigt at vedtage så restriktivt et lovforslag som det her fremsatte. Jeg er fortsat af den opfattelse, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt at båse borgerne op som gode eller dårlige, kvæulanter eller det modsatte. Jeg har til gode, at der kommer noget positivt ud af lovgivning til almindelig dannelse og velopdragenhed. Jeg er fortsat af den opfattelse, at vi kan nå meget langt med oplysning, oplysning og atter oplysning. Jeg mener, at forbud af denne karakter og med et indhold som her, hvor en enkelt person kan bestemme, om der må ryges i en forsamling eller ej, kommer til at virke modsat, hvor de gode intentioner i lovforslaget er at begrænse rygning og at oplyse både os ikkerygere og rygere om den sundhedsmæssige risiko.

Jeg vil fastholde og fortsat forholde mig til min børnelærdom, at vi kun opnår positive resultater i forhold til vore medmennesker, hvis vi viser gensidig respekt og respekterer hinandens levevis og holdninger.

Jeg er uhyre betænkelig ved dette lovforslag og vil beklageligvis ikke blive overrasket, hvis vi opnår det modsatte af, hvad vi alle ønsker: et rart miljø for os alle at være i. Jeg kan ikke stemme for lovforslaget i den

restriktive form, det har her ved første behandling.

Bente Nielsen (V):

Jeg vil gerne starte med at sige, at der i Venstres gruppe er delte meninger om dette forslag, specielt den del af forslaget, der vedrører sikring af røgfrie miljøer. Venstres gruppe vil således være frit stillet, når lovforslaget kommer til afstemning.

Jeg kan dog oplyse, at lovforslaget allerede har haft en vis effekt også i Venstres gruppe. Det bliver nemlig i fremtiden en endnu større fornøjelse af deltage i Venstres gruppemøder. Gruppen har nemlig i dag – oven i købet på forslag af udenrigsministeren – vedtaget, at der ikke ryges den første halve time af møderne. De, der kender Venstres gruppe, vil vide, at dette er endog et stort skridt fremad mod sikring af røgfri miljøer.

Jeg kan tilslutte mig formålet og hensigten med dette lovforslag. Det må være sådan, at man skal kunne undgå passiv rygning, hvis man ønsker det. Udgangspunktet må være, at der skal være lige ret for rygere og ikkerygere til selv at bestemme, om de vil ryge eller ej.

Ved førstebehandlingen af det radikale forslag til folketingsbeslutning om røgfri miljøer i sidste folketingssamling sagde jeg, at de midler, vi skal tage i brug for at undgå passiv rygning, ja, rygning i det hele taget, er oplysning og frivillige aftaler. Vi er da også kommet et godt stykke vej på den måde, bl.a. med den kampagne om passiv rygning, indenrigsministeren lavede. Også aftalen med tobaksindustrien om at nedsætte tjæreindholdet i cigaretter og om advarselsdeklARATIONER på cigaretpakker og i tobaksreklamer bør nævnes som noget positivt.

Når vi alligevel er en del i Venstres gruppe, også en del af rygerne, der kan gå ind for det foreliggende forslag, skyldes det, at erfaringen har vist, at det især ved møder og konferencer og lignende er svært at få enkelte af rygerne til at vise det fornødne hensyn til ikkerygere. Ved at hovedreglen fremover bliver, at vi færdes i et røgfrit miljø, undgår vi disse evindelige diskussioner om, hvorvidt der skal være rygeforbud, om der skal holdes rygepauser osv., der som regel ender med, at man aftaler et eller andet, som så alligevel ikke bliver overholdt.

[Bente Nielsen]

At det ikke er tilladt at ryge i en læges venteværelse, på hospitaler og lignende steder, finder jeg er en helt naturlig sag. Det er da også sådan i dag hos de fleste læger og på hospitalerne.

Jeg synes, det er godt, at specielt daginstitutioner er nævnt i forslaget. Der er et specielt hensyn at tage til de små børn, sådan at de i hvert fald ikke i en tidlig alder får sygdomme, der er forårsaget af tobaksrygning.

Om § 5 om rygning i offentlige transportmidler vil jeg sige, at det også er et fornuftigt forslag. Jeg går da ud fra, at § 5 skal opfattes på den måde, at der specielt i tog vil være indrettet kupeer, afdelinger for rygere og for ikkerygere. Hvis vi forbyder al rygning i f.eks. S-tog, risikerer vi bare, at folk ryger hvor som helst, for i S-togene er der jo ikke konduktører, som kan gå rundt og se efter, at reglerne bliver overholdt. Jeg går ud fra, at indenrigsministeren er enig med mig i den fortolkning af paragraffen.

Om den anden del af forslaget – det er den, der vedrører mærkning af tobaksvarer m.v. – skal jeg sige, at jeg fuldt ud kan tilslutte mig den. Jeg vil gerne opfordre indenrigsministeren til at bruge den bemyndigelse, der ligger i disse paragraffer, til også at indføre advarselstekster på andre tobaksprodukter end netop cigaretter.

Birthe Hansen (SF):

Ministerens lovforslag har jeg det bestemt sværere med, end da vi sidste år havde de Radikales beslutningsforslag, som skulle danne grundlaget for ministerens lovforslag, til behandling. Af beslutningsforslaget synes jeg det klart og tydeligt fremgik, hvad mening og hensigt var, nemlig at beskytte mod passiv rygning ved at skabe røgfri miljøer offentlige steder, hvor folk færdes, og hvor ikkerygere udsættes for at blive generet fysisk af tobaksrøg.

Og her kommer så mit problem: på sæt og vis er der noget paradeagtigt og noget forbudsagtigt over dette forslag fra ministerens side, og det var rent faktisk ikke til stede i beslutningsforslaget.

Da vi i maj 1986 var positive over for de Radikales beslutningsforslag, var det bl.a., fordi hensigten med det ikke var at iværksætte en mobning af rygere, men så sandelig heller ikke det modsatte, nemlig en mobning

af ikkerygere, men at få tilgodeset begge parter på den mest rimelige måde.

Jeg vil håbe, at det udvalgsarbejde, vi skal i gang med efter førstebehandlingen, kan føre til, at vi på en meget saglig og rimelig måde prøver at tilgodese alle parter, således at vi kommer ud over det forbudsagtige, som ministeren af en eller anden grund har syntes skulle ind i dette forslag.

I § 1 står der, at tobaksrygning ikke er tilladt i lokaler, som udgør arbejdsstedet for mere end én ansat, i Folketinget, domstolene og i den offentlige forvaltning. Men så skyn-der ministeren sig i stk. 2 i samme paragraf at gengive tilladelsen til tobaksrygning, nemlig hvis de ansatte, der har arbejdssted i de lokaler, der er nævnt i stk. 1, er indforstået hermed. Her vil det vist ikke være forkert at tro, at de ansatte kan blive udsat for en ganske urimelig pression.

Med hensyn til § 4, stk. 2, har jeg forfærdelig svært ved at se, hvordan man ved at dispensere fra reglen om alenerygning i særskilte lokaler på hospitaler og andre institutioner og tillade rygning som hidtil kan skabe røgfri miljøer og sikre, at den enkelte ikke imod sin egen vilje generes af tobaksrygning. Vil ministeren ikke godt prøve at skitsere for mig, hvordan han rent praktisk forestiller sig at man træffer foranstaltninger, der sikrer mod ulemper, samtidig med at man dispenserer og giver tilladelse i samme lokale?

Vi skal ikke glemme, at blandt passive rygere findes der en gruppe i befolkningen – de findes også i andre lande – der simpelt hen reagerer allergisk over for tobaksrøg, og som nogle gange er nødt til at afholde sig fra at gå til møder. Vi kan tage forældremøder på en skole: de kan simpelt hen ikke opholde sig i det klasselokale, hvor andre forældre sidder og ryger, og det kan da ikke være meningen, når vi gennem oplysning og andre ting skal prøve at lære at tage hensyn til hinanden.

Som sagt synes vi, at lovforslaget er gjort betydelig mere indviklet, end det egentlig var nødvendigt.

Jeg synes også, at ministeren bør huske på, at der trods alt var et flertal bag beslutningsforslaget fra maj 1986. Derfor synes jeg også, det virker lidt underligt, når vi kigger på § 12 om ikrafttrædelse af dette lovforslag. Den står hen i det uvisse. Det kan skyldes en forglemmelse fra ministerens side, og det vil vi

[Birthe Hansen]

da godt hjælpe på i udvalget. Vi, der står bag flertallet fra dengang, kunne måske lave et ændringsforslag, så vi kunne få sat en dato på. Jeg ved ikke rigtig, hvad vi skal med dette forslag, hvis det aldrig nogen sinde skal træde i kraft.

Der skal nok et godt og grundigt udvalgsarbejde til, sådan at, som jeg sagde før, begge parter, begge sider af det røgfrie miljø, både rygere og ikkerygere, får rimelige forhold.

Med hensyn til anden halvdel af forslaget kan vi helt tilslutte os § 7, således at alle tobaksprodukter skal forsynes med en advarsel om det sundhedsskadelige i tobaksrygning. Den nuværende aftale indebærer, at bl.a. importerede cigaretpakninger ikke er forsynet med advarsel, og mig bekendt er danskproducerede cigaretter, der sælges fra tax-free forretninger, heller ikke mærket med advarsel.

Jeg vil håbe én lille ting, og det er, at de ansvarlige for advarselsteksterne i fremtiden vil prøve at få advarslen, hvad enten det er tekst eller symbol, til at fremstå, så forbrugernes øjne virkelig fanger advarslen. Som det er i dag, falder advarslen fint ind i emballagen, så dermed sagt, at man prøver just ikke at gøre særlig opmærksom på advarslen.

Aase Olesen (RV):

Med lovgivningen om passiv rygning tager vi et stort skridt ind i en fremtid, hvor vi tager konsekvensen af, at spørgsmålet om sundhed og sygdom i høj grad er et spørgsmål om livsstil. De sygdomme, vi har i det moderne samfund, kan vi i vidt omfang undgå. Det handler om at gøre det let at træffe sunde valg.

Indenrigsministeren har selv sagt det på en så ganske udmærket måde på en konference, som Forebyggelsesrådet, Hjerteforeningen og Kræftens Bekæmpelse afholdt om dette spørgsmål: vi må arbejde for, at det også i fremtiden vil være moderne at vælge en sund livsstil. Det synes jeg egentlig kunne stå som overskrift for det, vi her er i gang med. Desto mindre omgivelserne ryger, desto lettere bliver det for rygerne at undlade at ryge til gavn for dem selv og for alle os, der har svært ved at tåle røgens skadelige indhold.

I gamle dage forbød almindelig dannelse, at nogen røg, hvor mange mennesker var samlet, og man skånedes syge, kvinder og børn for at blive udsat for tobaksrøgens gener. Bl.a. heraf opstod begrebet herreværelse.

Ingen skal mere end jeg beklage, at lovgivning nu er nødvendig. Det havde været lettere, hvis danskerne kunne udvise samme hensynsfuldhed mod hinanden som den hensynsfuldhed, vi kender fra Sverige. Her har man stik imod danskernes sædvanlige forhold ikke brug for forbud på dette område.

I øvrigt må jeg tage afstand fra udtrykket »forbudslovgivning«. Jeg ser dette forslag på linje med f.eks. færdselsregler. Der har vi det samme: hvis alle opførte sig hensynsfuldt, var der ingen grund til at lave regler eller for den sags skyld lovgivning på miljøområdet, som vel ingen i dag vil finde på at kalde forbudslovgivning.

Men når det er sagt, vil jeg gerne medgive kritikerne, at lovgivning på dette område ikke er uden problemer. Lovgivning, især uden sanktioner, skal føles rimelig af den befolkning, der lovgives for. Med den udvikling, der i den seneste tid er sket i synet på rygning og på passiv rygning, er jeg imidlertid sikker på, at denne lovs princip føles rigtigt og rimeligt.

Der forestår nu et udvalgsarbejde om det forslag, Indenrigsministeriet har udarbejdet. Ved offentliggørelsen af forslaget skal den fungerende statsminister have udtalt, at regeringen vil lægge sten på sten i vejen for forslaget. Det blev samtidig fremhævet af regeringens talsmand, at kerneproblemet var bestemmelsen i § 1, hvoraf det fremgår, at man kan ryge på ellers røgfri steder, hvis man er enig om det. Hvis det forudsætter, at vi fortsat skal opleve, at det afhænger af, om den enkelte har mod til at fastholde, at man ikke ønsker røg, at en enkelt kværlulant, som det så smagfuldt blev sagt, skal afgøre, om denne lov bliver virksom eller ej, så vil jeg sige, at vi intet har nået. Jeg vil meget stærkt håbe, at indenrigsministeren vil afkræfte, at det er regeringens holdning.

Den medfart, lovforslaget om sikring af røgfri miljøer har fået fra regeringens side, gør det nødvendigt for mig at spørge indenrigsministeren her i dag: respekterer ministeren det flertal, som i foråret pålagde regeringen at fremsætte forslaget? Man kunne stille

[Aase Olesen]

spørgsmålet helt generelt: respekterer regeringen, at den er nødt til at arbejde for at gennemføre dette forslag, sådan som Folketinget har pålagt den det? Vil ministeren her fra talerstolen give tilsagn om, at han og hans embedsmænd loyalt vil samarbejde med Folketingets kommunaludvalg for at finde frem til de bedst mulige regler til sikring af røgfri miljøer?

Jeg stiller disse spørgsmål, fordi jeg mener, at der er en række detailproblemer i lovgivningen – nogle af dem har været nævnt – vi skal have opklaret under udvalgsarbejdet, herunder spørgsmålet om ikrafttrædelse. Vi vil i Det Radikale Venstre arbejde med disse spørgsmål, og vi vil især nøje overveje de høringssvar, som desværre ikke har kunnet fremskaffes til Folketinget før denne førstebehandling.

Jeg vil slutte med at spørge ministeren, om han vil sørge for, at EF's handlingsplan til en europæisk indsats mod kræft, som har et stort afsnit om passiv rygning og tobaksskader, indgår i udvalgets arbejde.

Bente Juncker (CD):

Centrum-Demokraternes gruppe kan ikke stemme for dette meget restriktive forslag. Med lovgivning af denne art erstatter man en forpligtelse for os alle til at vise hensyn med formynderi og forbud. Det er slet ikke vores holdning i CD. Vi mener, der skal bygges på frivillighed og på hensyntagen, og det støtter man ved en god og saglig oplysning.

Til de partier, som så gerne vil lovgive, vil jeg tillade mig en lille sidebemærkning her til slut om forholdene i S-togene, hvor man formelt holder rygere adskilt fra ikkerygere.

Det er meget godt i de nye S-togsvogne, men i de ældre S-tog eksisterer der ikke døre til adskillelse af de to kategorier, og derfor kan røgen fra cigarer og cigaretter og piber frit strømme ind til ikkerygerne med det resultat, at vil man sikre sig et røgfrit miljø, så skal man sætte sig i det område, der er mærket »for rygere«, ellers går det slet ikke.

Steffensen (KRF):

Såvel Forebyggelsesrådet og Hjerteforeningen som Kræftens Bekæmpelse har jo igenem årene og ved en række videnskabelige undersøgelser gang på gang påpeget den sundhedsrisiko, der er ved passiv rygning og

ved rygning i al almindelighed. Derfor er det helt naturligt og også helt rimeligt, at problemet bliver taget op i Folketinget.

Det er jo sådan, at over halvdelen af befolkningen er ikkerygere, og derfor er det selvfølgelig urimeligt, at vort samfund, alle offentlige institutioner, skal være indrettet på rygeres præmisser. For nogle grupper betyder tobaksrøg en direkte sundhedsfare, for nogle større end for andre. For mange mennesker medfører passiv rygning gener, og her er der igen grupper, der er mere udsatte end andre.

Derfor finder Kristeligt Folkeparti, at det er et udmærket initiativ, regeringen her lægger frem, og at det er et udmærket initiativ, der blev taget i Folketinget sidste år, der jo er baggrunden for lovforslaget. Vi synes ikke, at lovforslaget er særlig restriktivt. Vi synes i øvrigt, det er meget afbalanceret, således at både rygere og ikkerygere kan indrette sig i samfundet på en forsvarlig måde.

Vi ser frem til, at lovforslaget kommer igennem en hurtig og god udvalgsbehandling og bliver vedtaget.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forbudsdanmark endnu en gang! Jeg synes, det er et af de triste punkter, at regeringen har været uenig på det her punkt. Jeg synes, der var adskillige andre punkter, hvor Kristeligt Folkeparti skulle markere sig meget bedre i debatten end med det her fuldstændig overflødige forslag, som ikke har spor med Folketinget at gøre. Jeg synes, at vi herinde beskæftiger os alt for meget med ting, som slet ikke kommer Folketinget ved.

Naturligvis – det går jeg da ud fra – er de fleste mennesker så hensynsfulde, at de lader være med at ryge, hvis der er nogle, der ikke kan tåle det. Det burde være en ganske almindelig naturlov, og naturlove skal Folketinget overhovedet ikke blande sig i. Hvad har man egentlig tænkt sig at gøre? Hvad med taxa og fly osv.? Der er allerede skilte. Skal der flere skilte op, end vi i forvejen har?

Fremskridtspartiet kan absolut ikke deltage i det her forslag, som regeringen forsøger at lægge alle mulige sten i vejen for. Vi vil også forsøge at lægge så mange sten i vejen, som det overhovedet kan lade sig gøre, for det her forslag, som aldrig nogen sinde skulle have været fremsat.

Tinning (VS):

Det siges ude i byen, at det at kysse en ryger svarer til at slikke et halvbeskidt askebæger. Det skal jeg ikke gøre mig klog på. Jeg har aldrig slikket et halvbeskidt askebæger.

Det, som er det afgørende, er selvfølgelig, om man vil det ene eller det andet, eller om man vil begge dele. Det er dog under alle omstændigheder en frivillig sag. Egentlig er denne sag uhyre enkel: skal det nu være frivilligt, eller skal det ikke være frivilligt, om man vil hive røg ned i lungerne igennem en hvid pind eller en brun pind eller en pipe eller hvad det kan være? Det siger sig selv, som fru Bente Nielsen fra partiet Venstre har udtrykt det, at vi må have lige ret for rygere og ikkerygere til at beslutte, om de vil ryge eller ej. Sådan. Så enkel er sagen.

Jeg mener egentlig også, at sagens enkelhed fremgår af, at selv Det Radikale Venstre i denne sag har måttet opgive at finde et standpunkt, der ligger lidt til den ene side og lidt til den anden side. Man er nødt til at træffe valget helt klart. Enten stiller man sig på den side, hvor de folk er, som siger: vi vil ikke tvinges til passiv rygning – eller også gør man det ikke. Der er ikke nogen mellemvej. Så enkelt er det egentlig. Uanset om vi diskuterer passiv rygning, slikning af askebægre eller kysning af rygere, er det, som fru Aase Olesen har sagt, meget let at træffe de sunde valg.

Vi vil derfor gå ind i udvalgsarbejdet med en meget positiv grundholdning.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Jeg synes, nogle af de påstande, der kommer, er løse. Her tænker jeg især på fru Lis Aaltonens.

Jeg vil godt have præciseret en lille smule, hvad det er, der går så godt med den nuværende frivillige indsats, for jeg kan ikke se, at det går så godt. Vi har jo kendt disse problemer i temmelig mange år, og jeg kan overhovedet ikke se, at vi med den frivillige indsats, der har været indtil nu, er kommet et eneste skridt videre. Tværtimod er vi vel gået tilbage.

Jeg vil godt spørge: er vores tobaksforbrug blevet mindre i de senere år? Nej, det er det ikke. Er rygemønsteret ændret til noget, der

er bedre? Nej, det kan man bestemt ikke påstå, for de, der ryger, ryger mere, end de har gjort før. Er antallet af de sundhedsskader, jeg har nævnt i min første tale, faldende? Nej, de er så absolut stigende.

Så jeg vil gerne spørge fru Lis Aaltonen: hvad er det, der går så godt med denne frivillige indsats, som vi har kendt indtil nu?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det kan være rigtigt, hvad hr. Taanquist siger. Jeg vil godt som en bibemærkning sige, at jeg faktisk ikke selv er ryger, jeg bryder mig ikke særlig meget om røg. Men jeg kunne ikke drømme om at blande mig. Hvad med de private hjem? Skal der også nogle socialdemokrater eller ligesindede ud at kontrollere, om det bliver overtrådt, at der ikke må ryges? Hvad er det, man vil med det her forslag? Det er fuldstændig absurd. Hvorfor blander man sig i det? Det er meget muligt, det er endda påvist, at det er skadeligt at ryge, men det er også skadeligt at være i et rum, hvor andre ryger. Der er også noget, der hedder passiv rygning. Men det er ikke noget, man kan lave forbud imod i Folketinget. Lad dog være med at gøre det mere besværligt at være dansker, end det er i forvejen. Der er såmænd nok af hindringer, der er nok af forbud i det her land. Vi behøver ikke at ligne Sverige eller andre forbudslande.

(Kort bemærkning).

Lis Aaltonen (KF):

Jeg har ikke sagt, som hr. Taanquist siger, at det går ufattelig godt. Jeg har sagt, at der skal oplysning og atter oplysning til. Det er nok et spørgsmål om vores grundholdning, om Socialdemokratiets og de Konservatives grundholdning, om man kan lovgive sig igennem til et forbud eller man vil gå den modsatte vej. Vi ønsker – nogle af os i hvert fald – på dette område at fortsætte det oplysende og det forebyggende arbejde, ikke lovgivning.

Ellers kan jeg tilslutte mig de bemærkninger, som fru Pia Kjærsgaard så rammende har fremført om Forbudsdanmark.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

[Aase Olesen]

Jeg vil da sandelig håbe, at fru Lis Aaltonen har læst lovforslaget. Det kunne jeg konstatere at fru Pia Kjærsgaard ikke har. Der står ikke et ord om private hjem. Dette handler om offentlige steder, steder, folk har fri adgang til.

Når man spørger, om vi skal have flere skilte, vil jeg gerne sige: nej, nej. Man kan nøjes med at sætte skilte op, hvor det er tilladt at ryge.

Hr. Tinning siger, at her er ingen mellemvej. Nej, det er præcis det, jeg også mener. Jeg vil gerne gøre hr. Tinning opmærksom på, at det at være radikal betyder »at gå til roden«. Og hvis man ønsker at fremme sundheden, er det klart, at så handler det om at begrænse de sygdomsfremkaldende stoffer i vores miljø; det troede jeg egentlig også at vi kunne blive enige om her.

Jeg vil sige til fru Pia Kjærsgaard, som klandrer regeringen for, at den har fremsat det her forslag, at jeg går da ud fra, at Fremskridtspartiet er så demokratisk et parti – trods alt – at man vil respektere et folketingsflertal. Vi har godt hørt tidligere fremskridtsfolk stille sig op på denne talerstol og anbefale, at man bryder f.eks. hastighedsgrænser. Hvad betyder det, at man klandrer regeringen, fordi den har fulgt et flertal? Jeg tror ikke rigtig, at fru Pia Kjærsgaard har gjort sig klart, hvad det var, hun stod og sagde.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Man kan vel egentlig bare konstatere, at det, fru Pia Kjærsgaard siger, intet har med sagen at gøre. Ingen ønsker at gå til de ekstremer, fru Pia Kjærsgaard nævner, private hjem osv. Vi ønsker blot at kunne færdes dér, hvor vi nu engang er nødt til at færdes på grund af vort arbejde og lignende ting, uden at blive påtvunget andres røg.

Med hensyn til fru Lis Aaltonen fik jeg ikke noget svar. Nu kan man selvfølgelig sige, at mine spørgsmål besvarer jeg selv, og jeg går så ud fra, at fru Lis Aaltonen er enig med mig i, at den frivillige indsats, der har været indtil nu på de tre punkter, jeg nævner, er en fiasko. Det har overhovedet ikke virket.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg er næsten ked af at måtte herop. Fru Aase Olesen og jeg arbejder for det samme formål i denne sag, så der er ingen grund til, at vi skal skælde hinanden ud.

Jeg ved godt, at det at være radikal betyder »at gå til roden«. Jeg forsøgte bare at fremhæve, at her gør Det Radikale Venstre så nogenlunde det, som »radikal« betyder, og det synes jeg selvfølgelig er en god ting. Det gør Det Radikale Venstre ikke i spørgsmål om socialpolitik og miljøpolitik og sådan noget, men det skal vi jo ikke diskutere nu.

Det var egentlig et forsøg på at rose fru Aase Olesen og Det Radikale Venstre, og det er jeg ked af at jeg fik gjort så klodset, at fru Aase Olesen følte sig provokeret til at gå op og skælde mig ud. Vi har lige siddet og snakket om, at hvis ikke det var et helt forkert udtryk, så burde vi gå udenfor og ryge en fredspibe.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jamen jeg kan godt forstå, at man laver lidt gas eller lidt røg ud af det her forslag. Det fortjener det faktisk også temmelig meget.

Jeg vil godt sige til fru Aase Olesen, at hvis Det Radikale Venstre kan gå ind for, at man skal nøjes med at sætte skilte op, hvor det er tilladt at ryge, så er det lige før det bliver et besparelsesforslag, og det er faktisk noget helt nyt fra Det Radikale Venstre.

Jeg vil godt sige derudover, at jeg vil absolut ikke love, at jeg vil overholde det her forslag, som sandsynligvis bliver vedtaget. Det er jeg ikke bange for at sige fra Folketingets talerstol. Der er love, der bliver lavet herinde, som er direkte i strid med almindelig retsopfattelse. Nu skal jeg ikke komme ind på andre lovforslag, men vi har også vedtaget, at man ikke må opsætte parabolantener. Der er visse andre medlemmer af Fremskridtspartiet, som synes, det er temmelig tåbeligt, og jeg er helt enig.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Det er jo stadig væk frivilligt, altså at gå herop!

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Ja, jeg ved godt, det er frivilligt.

Jeg synes lige, fru Pia Kjærsgaard skulle fortælle os, om det er et principielt synspunkt hos Fremskridtspartiet, at når vi vedtager en lovgivning herinde, så er det helt i orden at overtræde lovgivningen, hvis det strider mod det, fru Pia Kjærsgaard kalder almindelig retsopfattelse. Og når vi så har fået det forklaret, skulle regeringens indenrigsminister fortælle, hvad regeringens indenrigsminister synes om det synspunkt.

Jeg synes, det var et meget interessant bidrag til hele diskussionen om demokrati og lovgivning og forholdet til befolkningen, at et folketingsmedlem uden videre dikkedarer siger: ja, der bliver jo vedtaget så meget, og der er så mange love. Hvis det strider imod, hvad jeg mener er almindelig retsopfattelse, så vil jeg sådan set blæse på det.

Det var sådan, jeg forstod fru Pia Kjærsgaards indlæg, og jeg synes, det var så interessant, at vi fortjener at få at vide, om det virkelig er et principielt synspunkt, og derefter i anden omgang at få at vide, hvad regeringens indenrigsminister – jeg ville have spurgt justitsministeren, hvis han havde været her – siger til sådan noget, for det synes jeg egentlig er ret spændende.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nu er jeg ikke specielt bange for hverken justitsministeren eller indenrigsministeren, men der bliver altså stadig væk vedtaget love. Der er vedtaget en hastighedsgrænse på 50 km/t. Prøv at kigge ude på vejene, hr. Tinning, prøv at se, om politiet kan overholde de idiotiske love, som Folketinget vedtager.

Jeg mener, det er en idiotisk lov, vi er i færd med at vedtage nu, og det er derfor, jeg siger: jamen selv om der sidder et flertal i Folketinget, så vil jeg ikke love, at jeg retter mig efter det – bestemt ikke.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Selvfølgelig vil der blive vedtaget en masse love, som enkelte af os ikke kan lide, men jeg synes alligevel, at det er helt forkert, at et folketingsmedlem kan stå og anbefale at bry-

de loven. Jeg synes, at man derved svigter den pligt, man har som folketingsmedlem. Det synes jeg skal være sagt her, og så meget des mere, naturligvis, hvis man ikke engang ved, hvad det er, man siger om den lov, man ønsker brudt. Mig bekendt er der ikke 50 kilometers hastighedsbegrænsning på veje i almindelighed, men det er der i byerne.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne støtte de medlemmer, der har taget afstand fra fru Pia Kjærsgaards skandaløse erklæring om, at hun vil bryde love, som dette Folketing vedtager. Det er ikke op til det enkelte menneske, og vel allermindst til et medlem af en lovgivende forsamling, at erklære, at man kynisk indtil det kriminelle sætter sig ud over love. Jeg har ikke stemt for de 50 km/t, men jeg gør mig sandelig umage for at overholde dem. Jeg holder meget af at ryge, hvilket er sivet ind og ud, men jeg har selvfølgelig til hensigt at holde loven, hvis den bliver vedtaget, som det ser ud til, og når jeg har taget ordet, så er det for at sige mere end det. Jeg vil gøre det i respekt for det flertal, der ser anderledes på det end jeg, og som ikke er uden argumenter for deres synspunkter. Alt andet er altså på hjørnet af det kriminelle og i hvert fald særdeles uanstændigt.

Til Det Radikale Venstre vil jeg gerne sige, at partiet og dets ordfører i dag atter en gang er blevet skoset for at sige »på den ene side og på den anden side«. Jeg føler trang til at benytte lejligheden til at sige, at det behøver der ikke være noget ringe i. Tingene er jo ikke ja, ja og nej, nej; de er jo ikke hvide eller sorte, ligesom menneskene ikke er det, og de er ikke så enkle. Det er da anstændig debatform at gøre andre delagtige i sine overvejelser og gøre opmærksom på, at tingene og samfundet og menneskene er sammensatte. Der er i næsten alle sager noget, der taler for ét synspunkt, men noget andet er både logisk og korrekt og følelsesmæssigt, som kan tale for en anden løsning.

Jeg skal benytte lejligheden til at sige til Det Radikale Venstre, at jeg synes, det er en ganske klædelig attitude, og jeg håber også, at denne attitude i udvalgsarbejdet om dette lovforslag vil indgå i Det Radikale Venstres måde at behandle sagen på, således at der

[Arne Melchior]

netop vises meget vidtgående hensyn og gives udfoldelsesmuligheder til alle sider. Dette sagt i respekt for dem, der synes og mener og stemmer anderledes end jeg.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Nu skal jeg tale hurtigt, både fordi man ikke skal trække tiden unødigt ud, og fordi jeg skal undgå, at formanden stopper mig. Det, jeg siger, har nemlig ikke noget med det foreliggende forslag at gøre, men jeg vil gerne sige til fru Pia Kjærsgaard, at Rådet for Større Færdselssikkerhed har regnet ud, at siden vi indførte 50 km-grænsen i byerne, er der sparet 30 menneskeliv, og det synes jeg faktisk er meget betegnende for alle Fremskridtspartiets synspunkter: uanset de alvorlige konsekvenser, så har man altså sit syn på lovgivningen herinde.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Tinning får ordet for den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det tvinger mig til at forsøge at udtrykke mig på en måde, så jeg ikke provokerer andre herop. Jeg skal gøre mit bedste.

Hr. Arne Melchior sagde, at nu var Det Radikale Venstre blevet skosat for at mene både på den ene side og den anden side i denne sag. Jeg er den eneste, der har talt om Det Radikale Venstres på den ene side og på den anden side, og jeg vil bare understrege, at der faktisk var tale om en ros for, at Det Radikale Venstre lige præcis ikke i denne sag talte på den måde. Det er klart, at der i andre sager kan være saglige gode grunde til at mene både det ene og det andet.

Dernæst fru Pia Kjærsgaards udtalelser. Jeg forstod på hr. Arne Melchior, at han gerne ville støtte alle dem, der har taget afstand fra fru Pia Kjærsgaards udtalelser, og for nu ikke at blive misforstået vil jeg gerne understrege, at det gjorde jeg faktisk ikke. Jeg bad om at få dem nærmere forklaret, og det er, fordi jeg mener, at det lige præcis her ikke er så enkelt, som hr. Arne Melchior tror.

Det er jo ikke sådan, at vi bare, når der bliver vedtaget et eller andet herinde – i re-

spekt for flertallet, som det blev udtrykt – bøjer os og går ud og siger, at nu må vi så overholde lovene, som de er, og så arbejde for en senere ændring.

Det klassiske eksempel i denne diskussion – og jeg synes også, det er et godt eksempel – er jo hele abortspørgsmålet. Loven om den fri abort fik vi, bl.a. fordi der var en lang række kvinder, der brød loven, tvunget af forskellige, synes jeg, meget gode, meget overbevisende grunde; de handlede imod, hvad et folketingsflertal tidligere havde vedtaget. I den situation skulle de kvinder selvfølgelig støttes, også selv om der var tale om lovbrud.

Så det er ikke så enkelt, som hr. Arne Melchior tror, at enten skal man bare følge lovene, eller også er det helt forfærdeligt. Det synes jeg der var grund til at sige, fordi jeg pludselig fandt hr. Arne Melchior blandt mine støtter, og det er en dag, jeg har frygtet længe, og nu håber jeg, det allerede er ovre.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det har været en engageret debat, som man også måtte vente efter dels vores diskussioner i foråret, dels den sidste tids diskussioner om det. Det har også været en usædvanlig diskussion derved, at den har vist, at der i en række af partierne er delte meninger om det; det kom til orde fra de fleste af regeringspartierne. Jeg savnede egentlig en tilsvarende melding fra flertallet, som stod bag beslutningsforslaget. Det ligger stadig uopklaret, hvorvidt der er total enighed i Socialdemokratiet, eller om man i det daglige efterlever de regler, som man her har pålagt regeringen at lovgive om.

Det er blevet sagt fra flere, at dette lovfor-slag er firkantet, og at det ikke er særlig hensigtsmæssigt, og man antyder ligesom, at det skulle være fremstillet på en sådan måde, at det fremtrådte som umuligt. Jeg kan bedyre, at det er det modsatte, der er tilfældet. I forhold til beslutningsteksten har jeg bestræbt mig overordentlig meget på at udarbejde et forslag, som ikke var mere vidtgående end strengt nødvendigt i forhold til det pålæg, som et folketingsflertal har givet. Lad mig give et eksempel.

Mange jurister vil sikkert mene, at dette lovfor-slag er ufuldstændigt, som det hedder, derved at der ikke er straffebestemmelser.

[Indenrigsministeren]

Jeg har ment det rigtigt at lægge et forslag frem, som var ufuldstændigt i den sammenhæng, at der ingen straffebestemmelser er, fordi jeg mener, det ville give en helt forkert baggrund for at komme igennem med det, som har været flertallets formål. Jeg har da heller ikke mødt bebrejdelser for, at straffebestemmelserne er udeladt. Tværtimod har jeg mærket mig i debatten, at fru Aase Olesen har udtalt, at hun var tilfreds med, at der ikke var straffebestemmelser.

Så langt er vi altså enige. Men hvis man omhyggeligt sætter sig ned og vurderer, hvad der var teksten i beslutningsforslaget og rækkevidden af de enkelte pålæg, og sammenholder det med lovforslaget, vil man se, at det absolut er udformet moderat og så hensigtsmæssigt som muligt. Det er min overbevisning, at det forholder sig sådan. Det er ikke mindst et svar til fru Birthe Hansen, som var inde på netop det tema.

Men hvis man som følge af, at man nu har set, hvordan en juridisk udformning af det givne parlamentariske pålæg falder ud, er betænkelig ved udformningen, så siger det sig selv, at jeg meget gerne er behjælpelig med hensyn til at forme tingene på en sådan måde, at det i højere grad er i overensstemmelse med det, som har været meningen fra et folketingsflertals side.

Jeg tror i øvrigt, at det vil være en god ting for den videre debat om dette vidtrækkende spørgsmål, at opfattelserne hos mange af de parter, som dette forslag vedrører, kommer frem.

Jeg er enig i, at det havde været godt, hvis vi havde haft høringssvarene fremme her. Vi har ikke alle svarene i hus endnu, men vi kan meget hurtigt, tror jeg, skaffe de sidste frem, så dette grundlag foreligger. Det er mit indtryk, at der hos dem, der i det daglige i den offentlige sektor – og det er jo det, vi taler om – skal leve med disse regler, vil være mange overvejelser om, hvordan de kan gøre det, lige så vel som parterne på arbejdsmarkedet, som jo altid i hele vores udvikling omkring arbejdsmiljø har haft en betydelig indflydelse på hverdagens vilkår igennem drøftelser i samarbejdsudvalg osv., bør ind i billedet. Derfor er jeg også glad for, at Arbejdsmiljørådet har taget dette spørgsmål op, for jeg mener faktisk, at en række af de ting, som man her har søgt at lovgive for på offentlige arbejdspladser som f.eks. et rådhus,

et sygehus, eller hvor det nu kan være, er ting, som i første række burde kunne drøftes og aftales mellem parterne på stedet. Det ville være mere i tråd med hele den tradition, vi har i Danmark for, hvordan situationen på arbejdsmarkedet og på den enkelte arbejdsplads udvikler sig. Det er en tradition, som jeg meget gerne ønsker at følge, for jeg mener, der ligger meget, meget godt i den.

Man måtte næsten også få det indtryk fra flere indlæg, at vi her gik ind i svenske tilstande. Jeg vil gerne korrigere og sige, at Sverige har ikke nogen forbudslovgivning. Sverige har løst opgaven at sikre røgfri miljøer, sikre hensyn over for ikkerygere, på en måde, hvori der ikke er indgået forbudslovgivning; det er sket igennem oplysning og praktisk tilrettelægning af tingene. Jeg mener, at Sverige er nået et meget langt stykke i retning af at opfylde gode intentioner på dette område, men det er forkert at anvende en henvisning til Sverige.

Der er kun to lande, som har en lovgivning, som er i familie med den, der her er fremlagt: det er Island og Finland, og så kan der i USA være delstater, som har tilsvarende bestemmelser, men ellers har man anvendt andre fremgangsmåder, og det gælder også Norge.

Hr. Taanquist var i sit indlæg inde på den tankegang, at regeringen havde en løs holdning til spørgsmålet om de gener og skader, som tobaksrygning forårsager. Det vil jeg meget gerne sætte på plads. Det er på ingen måde tilfældet. Vi deler præcis den opfattelse af problemets alvor og størrelse, som flertallet har, men vi har en anden opfattelse af, hvordan vi bedst når frem til det rigtige resultat. Det har vi tilkendegivet allerede i maj måned 1986 i forbindelse med den afstemning, der fandt sted her i salen om fru Aase Olesens forslag, og det har vi tilkendegivet i forbindelse med fremsættelsestalen her, som det også allerede er bekendt.

Der er, tror jeg, ikke nogen grund til at prøve at sætte et skel ned med hensyn til hensigterne, men vi har forskellige opfattelser af, hvordan vi mest positivt og hurtigst når frem til et godt resultat.

Jeg skal ikke og kan heller ikke gå ind i alle de enkelte spørgsmål, som er rejst med hensyn til, hvordan dette nu i givet fald vil virke med hensyn til opdeling i tog eller busser, eller hvad der nu kan være af praktiske

[Indenrigsministeren]

problemer. Der vil utvivlsomt være en række ting, som med fordel kan diskuteres og oplyses i forbindelse med udvalgsarbejdet, og det er jeg selvsagt meget parat til.

Fru Aase Olesen spurgte direkte, om regeringen agter at respektere et flertal. Det har jeg egentlig allerede indikeret igennem, hvad jeg har sagt tidligere, men det er en selvfølge. Det er også derfor, at regeringen har lagt sit forslag frem, som vi har. Vi har respekteret den afstemning, der fandt sted i maj 1986, og vi vil selvsagt også assistere et flertal med hensyn til det videre arbejde omkring forslaget, på trods af at vi ikke deler flertallets opfattelse af det hensigtsmæssige i at gennemføre en forbudslovgivning, som man har valgt.

Deri ligger naturligvis også – det burde være overflødigt at sige det – at hvad enten man er enig i en lovgivning, som vedtages her i Folketinget, eller ej, så er det regeringens opfattelse, at så skal vi efterleve en sådan lovgivning. Det bør hver enkelt gøre. Hvis der kommer for megen tvivl med hensyn til, om en given lovgivning efterleves, så vil det have vidtrækkende følger for hele forholdet imellem lovgivningsmagten, retsbevidstheden og befolkningens stilling til det politiske liv i øvrigt.

Jeg kan derfor ikke være uenig i de betragtninger, som meget kraftigt og rigtigt er kommet her fra talerstolen om, at der ikke kan sættes spørgsmålstegn ved, at vedtagne love skal efterleves.

Aase Olesen (RV):

Jeg kan godt forstå, at indenrigsministeren ikke kunne få tid til at svare på alt, men jeg vil gerne spørge – og det gjorde jeg også i mit første indlæg; hvad betyder det, når regeringens fungerende statsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen, siger, at regeringen vil lægge sten på sten i vejen for dette forslag? Derfor spurgte jeg: kan jeg herfra i dag få indenrigsministerens tilsagn om, at han og hans embedsmænd vil arbejde loyalt sammen med kommunaludvalget? Det er da et relevant spørgsmål at stille, når regeringens talsmand siger, at han vil lægge sten på sten i vejen for forslaget.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det tilsagn, som fru Aase Olesen efterlyser, har jeg allerede givet i det indlæg, jeg netop har haft her fra talerstolen. Når fru Aase Olesen læser referatet, vil hun erkende, at det står meget klart.

Pia Kjærsgaard (FP):

Ja, det er jo en dybt alvorlig sag, som kan tage meget, meget lang tid, og Folketingets medlemmer går åbenbart meget højt op i, hvordan dette skal fungere. Men beklageligvis har Fremskridtspartiet ikke nogen medlemsplads i kommunaludvalget, så indenrigsministeren skal nu ikke slippe så nemt om ved det.

Og så vil jeg godt sige til fru Aase Olesen som en bibemærkning, at når der virkelig foregår noget her i Folketinget såsom ligestilling, som udenrigsministeren har blandet sig meget i, eller dette rygeforbud, så er udenrigsministeren her desværre ikke. Det er jo bare beklageligt. Han var her heller ikke i går, da vi skulle stemme om den meget vigtige ligestillingssag.

Jeg vil gerne høre lidt mere om straffebestemmelserne, sanktionsbestemmelserne. Der står ikke rigtig noget om det i lovforslaget, og hvad gør man? Når man vedtager en lov – og denne lov bliver beklageligvis vedtaget – så må man også stille et eller andet op over for de formastelige, som bryder loven. Som mig f.eks., der ikke kunne drømme om at løfte så meget som en finger, hvis der var nogen, der røg et offentligt sted, hvor jeg var til stede. Skal jeg anmelde personerne, eller hvad skal jeg gøre? Skal jeg bede om, at der kommer nogle parkeringsvagter rundt og finder ud af, om der er nogen, der ryger på de offentlige steder? Hvordan skal det fungere?

Det er et ufuldstændigt, dårligt lovforslag, men jeg forventer egentlig ikke, det kan blive ret meget bedre. Det burde bare aldrig nogen sinde have været fremsat.

Jeg skal stadig væk beklage meget, at Folketingets partier kan være leveringsdygtige i fremsættelse af et forslag som dette her, som er så ufuldstændigt som noget.

(Kort bemærkning)

Aase Olsen (RV):

Jeg vil så, hvis ikke indenrigsministeren modsiger mig, tillade mig at konstatere, at

[Aase Olesen]

indenrigsministeren tager afstand fra udenrigsministerens udtalelser, og det skal jeg glæde mig over.

Og så vil jeg bare til fru Pia Kjærsgaard sige, at vi selvfølgelig kan konstatere, at udenrigsministeren ikke er her. Vi ved jo alle sammen, at han kan lide at ryge og rejse.

Arne Melchior (CD):

Jeg håber ikke, formanden er irriteret over, at debatten trækker lidt ud; den må jo have stor offentlig interesse. Det er længe siden, man uden for krisesituationer har set en så fyldt presseloge med kameraer på begge sider af salen, som vi har set det i dag, så det må jo have en vis almen interesse.

Hr. Tinning fik at vide, at han havde den sidste korte bemærkning. Så sagde han meget smukt, at så måtte han lade være med at provokere, og så bestilte han ikke andet. Bl.a. udnævnte kan mig til sin støtte; det skal jeg dementere. At hr. Tinnings og mit synspunkt delvis og kun delvis er sammenfaldende i denne sag, er en ganske tilfældig omstændighed, som hverken kan give hr. Tinning anledning til glæde eller sorg.

Det er nu ikke det vigtige. Det væsentlige var, at hr. Tinning afsporede debatten ved en sammenligning, der lød logisk, men som mildt sagt var helt hen i vejret, idet han blandede svangerskabsafbrydelse ind i det. Derfor finder jeg det relevant at bringe det på plads, så det ikke bliver stående. Når kvinder overtrådte den daværende lovgivning, så involverede de dermed kun sig selv, men påtvang ikke andre mennesker, som ønskede en anden løsning, en ændring i deres liv.

Der er mange andre ting, som man kunne forbyde, og det skal sandelig være mit håb i dag – som jeg har givet udtryk for fra talerstolen tidligere – at denne lovgivning ikke skal danne skole på andre områder, men jeg må indrømme dem, der ønsker denne lov, at f.eks. i forhold til en hel mængde nydelsesmidler og madvarer, som kan være særdeles usunde at indtage, har dette emne en helt anden karakter, for ved at spise eller drikke noget, man ikke burde, eller i hvert fald ikke i for stor en mængde, generer man ikke umiddelbart andre tilstedeværende, som gerne vil være fri for at blive generet på den måde, og hvis videnskaben er kommet til det resultat, at den såkaldte passive rygning er

sundhedsskadelig for andre, så ville det ikke være tilstedeligt ikke at tage hensyn dertil.

Jeg så gerne, at det skete uden lovgivning, uden tvangsforanstaltninger, men jeg må give indenrigsministeren ret i, at han har lavet en balance, således at der kan indrettes lokaler, hvor enhver kan pleje sin lyst. Og når så stort et antal mennesker har andre behov og der oven i købet er videnskabelige belæg for dem, ja, så stiller det sig helt anderledes end ved andre ting, som kun angår éns egen person eller snævre familie.

Hvordan fru Pia Kjærsgaard vil bære sig ad med at overtræde loven, ved jeg selvfølgelig ikke. Det indebærer jo, at hun vil ryge på steder, hvor rygning efter loven er forbudt, og det må jo så være steder, hvor der også er andre til stede, som formentlig vil holde loven. Så håber jeg sandelig, at de pågældende vil sørge for, at fru Pia Kjærsgaard hurtigst muligt bliver ført ud fra det pågældende sted.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Ja, det kunne jo være sjovt at lade det komme an på en prøve. Man får jo næsten helt lyst til at tage sig en smøg efter denne debat, selv om man normalt ikke ryger, og det vil jeg så gøre engang, når loven er indført, og så må vi se, om der kommer to stærke, granvoksne politibetjente og fører mig ud. Jeg tror det faktisk ikke.

Jeg kunne stadig væk godt tænke mig at høre indenrigsministeren svare på: hvad gør man, hvad sker der? Der må da være nogle sanktioner. Det er fuldstændig blødt.

Det er egentlig også lidt tarveligt af mig at spørge indenrigsministeren, det kan jeg godt se, for det er jo egentlig fru Aase Olesen, der er ophavsmand til alt dette her. Man må da have gjort sig nogle tanker om, hvad der skal ske, når den lov bliver overtrådt, for jeg er stensikker på, den bliver overtrådt.

Tinning (VS):

Jeg vil godt anbefale fru Pia Kjærsgaard at bruge en af de mentolcigaretter, som folk, der prøver at holde op med at ryge, anvender, for der er ikke nogen grund til ligefrem at udsætte sig selv for sundhedsfare bare for at komme i avisen. Det skal nok lykkes alligevel.

[Tinning]

Jeg troede, hr. Arne Melchior lagde op til en principiel debat i sine bemærkninger til fru Pia Kjærsgaard. De var også meget principielle, så indtil videre vil jeg gå ud fra, at sådan var det ment. De gælder altså spørgsmålet, om enkelte folketingsmedlemmer kan tillade sig ikke alene heroppefra at sige, at de ikke har tænkt sig at overholde lovene, men oven i købet bagefter kan gå ud og overtræde dem med helt åbne øjne og i fuld offentlighed osv. Jeg forstod, at hr. Arne Melchior startede med at sige: det kan man ikke, og man bør heller ikke støtte andre i den slags; det må være folketingsmedlemmernes opgave i respekt for flertallet på en og samme tid at arbejde for lovenes overholdelse og så selvfølgelig agitere for synspunkter, der kan føre til en ændring. Det er et klassisk Arne Melchior-synspunkt og et klassisk borgerligt synspunkt og et meget velkendt synspunkt.

Nu skete der så en principiel nyudvikling, som provokerede mig herop, for hr. Arne Melchior sagde: nå ja, men hvis man kun involverer sig selv eller nærmeste familie, så er det jo noget helt andet.

Jeg synes ikke, vi skal forlænge denne debat, men næste gang, vi kan finde en eller anden lillebitte lejlighed til at snakke om noget helt andet, så synes jeg, at hr. Arne Melchior skulle forklare, om det så er et principielt synspunkt. For hvad betyder det? Jeg vil godt give et enkelt eksempel: hvis man kører et sted, hvor der er hastighedsbegrænsning, eventuelt med nogle fra sin nærmeste familie i vognen, men i øvrigt mutters alene, ingen politibil, ingen medtrafikant, ikke noget, der ligner noget levende, og så kører hurtigere, end man må, det troede jeg hr. Arne Melchior var imod. Det var han ikke før, rent logisk. Det er han måske nu, og så er det i orden, så kan vi vende tilbage til det en anden gang.

Når jeg siger alt dette, så er det for at understrege – og det var egentlig for at slutte med en ros til hr. Arne Melchior, som på et tidspunkt sagde det – at nogle sager er så indviklede, at man er nødt til at tage stilling meget nuanceret. Man kan ikke bare sige: det her er et enten/eller, det er ikke kun sort/hvidt. Og jeg mener faktisk, at sådan er det også, når vi diskuterer spørgsmålet om overtrædelse af lovene. Det er mere indviklet end som så.

Men det kan ikke koges ned til, at bare man kun involverer sig selv, så er det i orden, og det tror jeg heller ikke er det, hr. Arne Melchior mener, for i spørgsmålet om trafikken f.eks. plejer hr. Arne Melchior at mene, at man ikke skal køre hurtigere, end man må, uanset hvor mange der er i nærheden. Det er jo i øvrigt et andet klassisk borgerligt synspunkt.

Dette for at sige, at jeg tror, vi skal tage denne diskussion mere grundigt og for min skyld gerne en anden gang, for det er ikke så firkantet.

Og jeg vil godt love, at nu går jeg op og drikker en kop kaffe og forlænger ikke debatten.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Vi kan da gerne tage en længere debat en anden gang, men for nu ikke at blive offer for, at den, der tier, samtykker, vil jeg gerne have understreget, at det er helt afgjort, at enhver lov, også den, der kun angår den enkelte direkte og vedkommendes adfærd, selvfølgelig skal overholdes, og jeg har ikke sagt eller antydnet noget som helst andet.

Det, jeg har vist, er, at det er af forskellig karakter, om man ved sin handling involverer andre, der ikke ønsker at være involveret, eller ikke. Dette handler simpelt hen om hensyntagen til ens næste; i bibelsprog hedder sådan noget faktisk næstekærlighed, og det er det, det drejer sig om. Men der var ikke noget fribrev fra mig til at køre hurtigere, hvis man er alene på vejen, hvis man ellers ikke kan modstå fristelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 133:

Forslag til lov om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte. (Indførelse af ny støttestruktur, afskaffelse af statslån, øgede satser, slutstipendier og låneloft for statsgaranterede studielån).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 13/1 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Regeringens forslag er nu bragt ind i forhandlingerne om ændring af uddannelsesstøtten.

Der er positive ting i det. Der er for det første et større beløb til uddannelsesstøtte. For det andet er der en åbning kaldet klippekort, som gør det muligt at bringe orlov ind i uddannelsesstøttesystemet, men dette orlovs-system, dette klippekortsystem, forekommer meget vanskeligt at administrere.

Vi vil kigge på det, for man skal ikke afvise en nytænkning, og rigtigt udformet har det måske nogle muligheder, men det centrale er, at lovforslaget fortsat hviler på, at man skal bevare banklånene, og man vil i høj grad være afhængig af erhvervsarbejde.

Vi har selv fremsat et forslag, der har det tilfælde med regeringens, at det ikke kan gennemføres i et Folketing af denne sammensætning.

Det, der kommer nærmest på vore tanker, er det radikale forslag, og jeg ser ikke anden udvej, end at vi nu må finde frem til en løsning. Der kommer vi til at samle os omkring det radikale forslag, men nogle af tankerne fra regeringens kan jo indgå i vore videre overvejelser.

Connie Hedegaard (KF):

Jeg skal først sige, at det var da i hvert fald nogle relativt positive signaler fra Socialdemokratiet.

Fra Det Konservative Folkepartis side er vi også særdeles positive over for det forslag, der nu foreligger fra regeringens side. Vi har tit og ofte understreget, at nu måtte der ske

en revision af Statens Uddannelsesstøtte. Vi ved alle, at der er store uretfærdigheder i det system, der gælder i dag. Der er store problemer med de alt for lange studietider, med det alt for store frafald og problemet i studiestarten.

Vi synes, der er grund til at være meget tilfreds med det udspil, regeringen er kommet med. Vi synes, det virkelig tager fat på nogle af de principielle problemer, der er i den eksisterende ordning. Det skal også bemærkes, at det er udtryk for en meget markant prioritering fra regeringens side, at man nu giver nogle hundrede millioner kroner mere om året til et område som de studerende.

Jeg vil gerne fremhæve nogle enkelte ting i regeringens lovforslag. For det første synes vi, ideen med at koncentrere stipendierne om de første år er noget positivt. Når der nu engang kun er SU-ressourcer af en vis mængde, synes vi, det er et rigtigt princip at sige: lad os koncentrere dem om de første år, så folk får den bedst mulige studiestart, hvor de ikke er tyngt af alt for meget erhvervsarbejde og ikke er tvunget til at tage lån.

Jeg synes også, det er godt med låneloftet på de 100.000 kr. Det kan jo ikke nytte noget at lave en SU-reform, hvis den blot indebærer, at vi bliver ved med at producere kommende gældsramte studerende.

Også ideen med at rentesikre lånene på en eller anden måde og i hvert fald gøre lånene billigere for de studerende, synes vi er god. Det er godt, at det kom med i sidste øjeblik.

Klippekortmodellen synes vi også er positiv, altså dette, at man kan tage en pause, når man har nogle andre indtægtsmuligheder, og dermed strække støtteperioden, så den kan dække også de helt lange studietider.

Færdiggørelsestipendierne synes vi er en fin idé, og vi synes, det er godt, at det er en ret, der skal gælde for alle, der når frem til at være et år fra afslutningen af et studium.

Egenindtægtsgrænsen er hævet til 72.000 kr. Det synes vi er værd at bemærke. Det er en forhøjelse på godt og vel 16.000 kr. i forhold til i dag. Jeg tror, det vil have stor betydning for de mange studerende, der hidtil har oplevet, at når de nåede frem til juni-juli måned, måtte de til at arbejde gratis, hvis de ønskede at bevare deres erhvervsarbejde. Det kommer vi nu ud over, i og med at grænsen er så væsentligt forøget.